

משפטים שמניים

☞ משפט שמני הוא משפט שהנשוא שלו איננו פועל.

א. נשוא שם עצם

הנשוא השמני יכול להיות שם עצם (במשפט משוואה או זיהוי), למשל:

נושא נשוא נושא אוגד נשוא
החיים **במה**. ☞ אותו המשפט עם אוגד: החיים הם **במה**.

☞ **אוגד הוא מילה המקשרת בין הנושא לנשוא השמני.**

הערה: אוגד עשוי לקשר גם בין נושא לנשוא שהוא בינוני (פועל בהווה).

דוגמאות נוספות:

נושא אוגד נשוא
אבוקדו (הוא) **פרי**.

נושא אוגד נשוא
מוזיקה (היא) **שפה**.

נושא נשוא
אנחנו **תלמידים**.

נושא אוגד נשוא
חסידות (הן) **עופות**.

☞ ניתן להשמיט את האוגד (הוא איננו מחויב במשפט).

☞ בין הנושא לאוגד מתקיים התאם מיין-מספר.

החיים – הם (זכר רבים)
אבוקדו – הוא (זכר יחיד)
מוזיקה – היא (נקבה יחידה)
חסידות – הן (נקבה רבות)

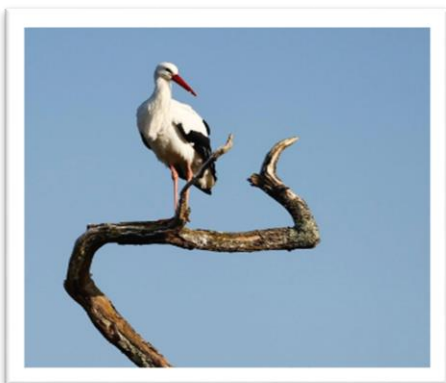
ב. נשוא שם תואר (שם תואר = תואר = ש"ת) ☞ לא לבלבל עם תיאור (תיאור הוא תפקיד תחבירי).

נושא נשוא
הרצפה **רטובה**.

נושא אוגד נשוא
המורה (הייתה) **מרוצה**.

נושא אוגד נשוא
התוכנית (אינה) **יעילה**.

הערה: בניגוד לצירוף שם עצם ותוארו, במשפט שבו הנשוא הוא שם תואר אין התאם יידוע בין הנושא לנשוא – הנושא מיודע, ואילו הנשוא איננו מיודע.

ג. נשוא צירוף יחס ☞ צירוף יחס מורכב ממילת יחס + שם עצם

נושא נשוא
הציפור **על העץ**.

נושא אוגד נשוא
ההורים (אינם) **בבית**.

נושא נשוא
הספסל **על יד התחנה**.

הערה: משמעות היסוד של משפטים שהנשוא שלהם הוא צירוף יחס היא בדרך כלל משמעות של **מקום**.

ד. נשוא שם המספר

נשוא נשוא
אנחנו אחד עשר.
נשוא אוגד נשוא
הם (היו) ארבעים.
אוגד נשוא נשוא
(היו) חסרים שלושה.

ה. נשוא תואר הפועל

נשוא נשוא
אני כאן.
נשוא אוגד נשוא
דנה (הייתה) למעלה.
נשוא נשוא
החולה בהשגחה.

ו. נשוא כינוי רמז בדרך כלל במשפטי משוואה.

נשוא נשוא
חבריי (הם) אלה.
נשוא אוגד נשוא
בת־דודתי (היא) זאת.
נשוא נשוא
(= אלה חבריי.)
נשוא נשוא
(= זאת בת־דודתי.)

את התפקיד התחבירי של מילות שאלה נזהה על פי מתן תשובה לשאלה. לדוגמה:

נשוא נשוא
איפה אתה? — אני בבית.
נשוא נשוא
מי תורן? — דפנה תורנית.
נשוא נשוא
מה מתוק מדי? — העוגה מתוקה מדי.

ז. משפטי קיום בבעלות ללא המילה 'יש'

מהו משפט "קיום בבעלות"?

– משפט קיום בבעלות הוא משפט שמשמעות היסוד שלו היא יש משהו בעולם השייך למישהו.

יש ל – קיום בבעלות (have / has), למשל: יש לנו שלושה ילדים.

להבדיל ממשמעות כללית של קיום בעולם (there is / there are), למשל: יש שלושה ילדים בחדר.

כאשר משפטי קיום בבעלות באים ללא המילה יש, החלק עם למ"ד הקניין מקבל את תפקיד הנשוא!

לרונית יש מכונית אדומה. נשוא (לוואי) נושא (לוואי) נשוא
מכונית אדומה. לרונית מכונית אדומה.

החלק עם למ"ד הקניין
מקבל את תפקיד הנשוא
כשאל "יש" במשפט.

עוד על משפטים שמניים ועל משמעויות היסוד שלהם – ראו בקישור למטה. ↓

